

Harangi László

AZ ANYANYELVI KOMMUNIKÁCIÓS KÉSZSÉG ÉS AZ ANGOL NYELVTANULÁSI BOOM

JAPÁNBAN¹

A beszéd alapvető emberi attribútum. Beszélni mindenki tud, de a gondolatok, vélemények értelmes, világos és szabatos kifejezése, különösen annak írásbeli megnyilatkozása már nem ilyen általános. A kommunikáció és annak különböző formái körükben anyagi, termelési értékévé váltak. Míg az anyanyelv egy nemzetnek a létfenntartó eszköze, addig az idegen nyelv a népek, nemzetiségek közötti együttműködés nélkülözhetetlen segítője. Különösen megnövekedett az idegen nyelv ismeretének szükségessége a globalizáció révén. Éppen ezért az Európai Unió oktatási modelljében az anyanyelvi kommunikációs készség és az idegen nyelvtudás a nyolc kulcskompetencia két nagyon fontos alkotóeleme. Ha Japán meg akarja tartani versenyképességét, és gazdasági potenciálját növelni akarja, a technikai és informatikai fejlettsége mellett, lakosainak kiemelkedően magas anyanyelvi és idegen nyelvi kommunikációs készséggel, kompetenciával kell rendelkeznie.

Az anyanyelvi nevelés az óvodában és az alapiskolai oktatásban

Mint minden országban, úgy Japánban is, a céltudatos és intenzív anyanyelvi oktatás és nevelés az iskoláskorban kezdődik. A különbség csak annyi, de ez nagy különbség, hogy egy kalligrafikus, több mint ezer jelből álló, mindig bővülő írásrendszert kell megtanulni, sőt állandóan bővíteni, gyerekeknek, felnőtteknek egyaránt. Ez kemény munka, de öröm is, nagy az összetartó ereje. (Rosszul tudni is nagy öröm, japánul. Lomb Kató). A szülők általában együtt tanulnak kiskorú fiaikkal, lányokkal. Az anyák többen vannak együtt gyerekeikkel, mint nálunk vagy az európai kultúrákban. Tehát Japánban valódi anyanyelvről beszélhetünk, annak minden árnyaltságával, gazdagságával, érzelmi telítettségével. Az egyik legfontosabb, közvélemény-formáló erő ebben a tekintetben a „Szülők, Pedagógusok Szövetsége” (Parent-Teacher Association), melynek többek között az a feladata, hogy tanácsaival, az iskolák és családok szorosabb együttműködésével segítséget nyújtson az anyanyelv minél tökéletesebb,

eredményesebb elsajátításához (esztétikum, gazdag szóincs, megformált mondatok). Az anyanyelvi nevelés és kommunikációs készség fejlesztése a középiskolákban 2002-ben a japán Oktatási, Kulturális, Sport, Tudományügyi és Technológiai Minisztérium (Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology, rövid. MEXT) irányelveket adott ki, amely tartalmazza az iskolai anyanyelvi nevelés és kommunikációs készségfejlesztés rövid és hosszú távú célkitűzéseit, a feladatok végrehajtásának módozatait. Alapvető követelmény – állapítja meg a dokumentum –, hogy az iskolai oktatás és nevelés kialakítsa a tanulóknak azt a képességet, amelynek birtokában gondolataikat és véleményüket megfelelően tudják kifejezni anyanyelvükön, és ugyanilyen tökéletességgel megértik a hallott és írott japán nyelvet. A végső cél az, hogy a tanulók az anyanyelv megfelelő szintű elsajátításával aktív állampolgárai legyenek a japán társadalomnak, ha felnőttek lesznek. Fontos, hogy a japán nyelvi kifejezés és megértés megfeleljen a közlés céljának és körülményeinek, továbbá alkalmazkodjék ahhoz a személyhez, akihez szólni kívánunk. Fontos a figyelemre méltó a dokumentumnak az a megállapítása, hogy a verbális kommunikációs készség fejlesztésében figyelembe kell venni a másik személy érdekeit és ilyenkor megfontolásra, türelemre van szükség. Az irányelvek javasolja, hogy a program bevezetését a helyi önkormányzati iskolatanács tárgyalja meg, és az iskolák tantestületeivel együttműködve segítse elő a program differenciált alkalmazását. Fontos eleme és megszívlelendő javaslata az irányelveknek, hogy az elektronikus médiák dominanciája ellenére is, mind az alsós, mind a felsőbb osztályba járó gyermekeket olvasóvá kell nevelni, ki kell alakítani bennük az olvasás szeretetét. Ennek egyik formája lehet a „reggeli olvasások” (morning reading) megkedveltetése. Ebben nagy szerep vár a családokra. Végül a dokumentum nagy helyet szentel „az anyanyelvi tudatosság” kialakításának. Ezen a tapasztalatokon nyugvó nyelvszemléletet kell érteni egy adott helyen, egy adott közösségben, amely megállapítja, mi a jellemző az ottani nyelvhasználatra, milyen problémák vannak, hogyan lehetne azokat kiküszöbölni. Ebben nagyon fontos ismételtlen a családok és a település összefogása. A nyelvi tudatosságban

¹ Másodközlés: *Felnőttképzés*, 2010/1:26-31.

nagy szerepet kell kapnia a megfelelő szóhasználatoknak, az adekvát szóbeli és verbális kifejezéseknek a legkülönbözőbb kontextusokban, és figyelembe kell venni, hogy a szóbeli vagy az írásos kommunikáció kiknek szól, milyen személyeknek, közösségeknek. Bárcsak nálunk lenne minél több ilyen nyelvművelő, nyelvi tudatosságot fejlesztő iskolai és iskolán kívüli szakkör, egyesület, közösség!

Kommunikációs készség fejlesztése felnőtt korban

A fiatal nemzedék felnőtté válva, a magas iskolai végzettség eredményeként, viszonylag fejlett nyelvi kultúrával, kifejezési készséggel vesz részt a munkában, a közösségi életben. Olyan kiterjedt anyanyelvi nevelés és kommunikációs készségfejlesztés a japán felnőttek társadalmában „persze” nincsen, mint amilyen volt az óvodákban és iskolákban, de célra orientált beszédművelési és kifejezőkészség fejlesztő képzésekkel, az ilyen javaslatokat tartalmazó kiadványokkal, on-line programokkal ekkor is bőven találkozhatunk, elsősorban a menedzserképzésben, az állampolgári nevelésben és az egészségügy területén. Céljuk a gazdasági, társadalmi, kulturális előrehaladást segítő verbális, írásos és médiában megjelenő anyanyelvi kultúra hatékonyságának növelése, színvonalának emelése. A legkoherensebb és legátfogóbb kommunikációs készségfejlesztési aktivitás a menedzserképzésben, továbbképzésben tapasztalható. Célja az üzleti jellegű tárgyalási készség fejlesztése, az ilyen irányú szóbeli, írásos és médiakommunikáció eredményességének növelése. A nagyvállalatok és a nemzetközi cégek menedzserképzésében ez a tárgykör gyakori téma. Erre legtöbbször az egyetemek és főiskolák továbbképző tanfolyamai, illetve az erre a célra specializált hazai, vagy külföldi képzési vállalatok hivatottak. Szemléltetésül ismertetjük az egyik ilyen képzési szervezet, a Tokióban székelő GLOBALINX vállalat, „business communication development” tevékenységét. A GLOBALINX üzleti kommunikációs készségfejlesztő szemináriumai valójában a lépésről-lépésre haladó interaktív előadások, munkamegbeszélések és szerepjátékok kombinációi, hogy segítséget nyújtsanak a reális és támogató környezetben megvalósítandó leghatékonyabb menedzsment kommunikációs készségek és technikák gyors megtanulásához és alkalmazásához. A szemináriumok – többek között – bemutatják, elemzik és gyakoroltatják a különböző célú üzleti tárgyalások megtervezését és leghatékonyabb

módon történő levezetését. Tréningmódszerekkel megtanítják a szerződésalkötési tárgyalásokon, üzleti tranzakciókon tanúsítandó legeredményesebb verbális és non-verbális kommunikációt, magatartást, viselkedést. Fontos tárgykör az értekezletek előkészítése, levezetése, az azokon való aktív részvétel verbális és papíralapú vonatkozásaink bemutatása, gyakoroltatása, beleértve a regionális és globális telekonferenciákat is. Végül, de nem utolsósorban a képzés felőleli a hatékony üzleti célú előadások nyelvi és retorikai követelményeit, hogy azok megfeleljenek a hazai és nemzetközi hallgatóság igényeinek, elvárásainak.

A másik, jól elkülöníthető tartalmi irányultsága a felnőttkori szóbeliség és írásbeliség jobbítását célzó törekvéseknek a szociális, állampolgári és a mindennapi élet körülményei között végbemenő kommunikáció kompetenciájának fejlesztése. Ez a tudás magába foglalja a különböző körülmények között végbemenő kommunikáció építő jellegét, toleranciáját, az eltérő szempontok kifejtését és megértését, az olyan tárgyalási képességet, amely bizalmat ébreszt és együttérző. Magasabb szinten, a hétköznapi életből kiemelkedve ez a kommunikációs képesség elősegíti a békét, a népek közötti megértést. A nem hivatalos és nem üzleti, hanem a magán és közösségi szférában végbemenő, a szabadidőben történő beszédek, beszélgetések és az ezzel kapcsolatos írások csiszolásában, a fellelhető hibák javításában oroszán részük van a kominkanoknak, a japán művelődési otthonoknak. A mi közművelődési intézményeinkhez hasonló kominkanok behálózják az országot, és ha a vilghálón böngészünk, az angolul is közreadott honlapjaik között gyakran találunk programjaikban kvázi kommunikációs készséget fejlesztő rendezvényeket, tanfolyamokat. Ilyen például a 9200 lakosú Takko-Machi, az ezernél is több kisváros egyike, amelynek művelődési háza, ahol nemcsak irodalmi, zenei, képzőművészeti programok találhatók, hanem beszédművelő tanfolyamot is szervez, amely a téma iránt érdeklődő fiatalokat és felnőtteket arra szándékozik megtanítani, hogyan beszéljünk szépen, értelmesen és hatékonyan otthon a családban, a községben, városban, a nyilvános összejöveteleken. A globális békére nevelés kommunikációs követelményeit pedig Koji Nakamura professzor foglalta össze a „Békére nevelés alapvető készségei” című könyvében (2002).

Az angol nyelvtanulási boom

Sem Európában, sem Amerikában, sem Ázsia más országaiban soha nem látott angol nyelvtanulási láz, mozgalom tört ki Japánban. Az egész társadalmat átfogó „nyelvi forradalmat” az állam, a társadalmi szervezetek, az üzemek, de az egyes állampolgárok is, egyaránt magukévá teszik. Az elhatározás abból a döbbenetből indult ki, hogy az eddig is már sok pénzt és energiát felemésztő fáradozás nem hozta meg a várt eredményt. A lakosságnak több mint nyolcvan százaléka idegen nyelvtudásból még mindig fél-analfabéta, anyanyelvén kívül nem beszél más nyelvet elfogadható minőségben. A különböző nemzetközi teszteken, a STEP-en, TOEFL-en és a TOEIC-en a japán diákok és a külföldi vállalatoknál dolgozó japán foglalkoztatottak érik el a legalacsonyabb pontszámot, rosszabbat sok fejlődő országnál. Ugyanakkor igaz, a világ második gazdasági nagyhatalma Japán. Hogyan lehetséges ez? Úgy, hogy eddig még „futotta” a tanuló társadalomnak az élet és a munka minden területére kiterjedő jótékony kisugárzásából nyelvi kompetencia nélkül, de tovább nem. A versenyképes tudásból és az informatikai műveltségéből eddig még hiányozhatott az angol nyelvi alkalmasság, de ennek vége. Az egymástól való függés ugyanis annyira globálissá vált a világon, hogy ha egy ország meg akarja őrizni pozícióját, el kell sajátítani korunk „lingua franca”-ját, az angolt. A lingua franca, a latin, francia és az olasz nyelv keveréke volt, amelyet a különböző nemzetiségű keresztes lovagok és mediterrán kereskedők beszélte annak idején, hogy egymást megértsék. A szembe-nézés, a revízió és a fejlesztési szándék minden területre kiterjed – a lifelong learning jegyében – az óvodától az on-line tanuláson át, a szenior egyetemekig. A végső cél az, hogy belátható időn belül az ország kétnyelvű legyen. Az anyanyelvi japán és a munkanyelvi angol. Biztosak vagyunk benne, hogy ez egy félnemzedéknyi távlatban realitássá is válik.

A oktatás revíziója

Az angol nyelvvel való barátkozást már az óvodában meg kell kezdeni... – olvashatjuk a kormányprogramokban. Természetesen játékosan, testvéri közelségben, családiasan. Úgy, ahogy a soknemzetiségű országokban a 4-5 éves gyerekek megtanulják egymás nyelvét, az utcán, az udvarokon játszadózva. Mondjuk Belgiumban a vallon és

a flamand gyerekek. Egyes tehetsős japán szülők képesek kétszeres-háromszoros tandíjat fizetni, csak hogy angol-japán óvodába járathassák gyermekeiket, ahol ez a vízió tökéletes. Több ilyen óvodára van szükség, önkormányzati, állami támogatással, szerepel a tervekben.

Még mélyrehatóbb reform vár az iskolarendszerről oktatásra, az alapfokú oktatástól az egyetemekig. Ennek lényege az angol nyelvoktatás mennyiségének, minőségének emelése. Óraszámemeléssel, több tízezer anyanyelvű vendégtanárral, az egyetemi és főiskolai angol tanárképzés és továbbképzés megjavításával, a tankönyvkiadás gyökeres átalakításával. Fontos alapelv, hogy minél nagyobb kedvet ébreszenek már gyermekkorban az angol nyelv iránt. Ezért tervezik, hogy fiatalok tízezreit küldik majd ki vakációra amerikai, angol családokhoz, táborokba, hogy élményszerűen, az anyaországban ismerkedjenek az angolszász emberek életével, ezenközben nyelvvel, akár cserealapon is. A másik szempont az angol beszédre és társalgásra való nevelés. A mindennapi tapasztalat ugyanis az, hogy hiába tanult a japán gimnazista hat évig angolul, ha egy angollal találkozott, „meg sem tudott mukkanni”. Tehát a „present perfect”-et, a jelen idejű múltat, nemcsak iskolásan, hanem a gyakorlatban, a valóságosan kell tanulni (Chomsky generatív nyelvelmélete). A passzív nyelvtudásról eszünkbe jut az orosz nyelvtanulásunk hiábavalósága, bár ott a motiváció is hiányzott.

A munkahelyi angol, mint kulcskérdés

A kormányzati dokumentumokban az oktatással egyenrangú hangsúllyal szerepel a munkahelyi angol általánossá tétele, legalább is a közép- és nagyvállalatoknál. Ennek fokmérője az, hogy egy bizonyos határideig mindenki tegye le, ha jobb nincs, a TOEIC vizsgát, mert úgy mond, ez az angol nyelvtudás felel meg a nemzetközi követelményeknek (Test of English for International Communication). Munkahelyi angol nyelvoktatás, együttműködve az oktatási vállalatokkal, eddig is létezett. Az NHK (Nippon Hoso Kyokai, a Japán Oktatási Televízió) 2004-ben kiadott jelentése azonban arról számol be, hogy Japán rendelkezik a legnagyobb angol nyelvoktatási piaccal a világon, melynek értéke 20 milliárd yen volt. Ez még yemben is hatalmas összeg, igaz a tanfolyamokon több mint 8 millió fiatal és felnőtt tanuló vett részt, az ország 127 milliós összlakossá-

gának 6 százaléka. Ennek a hirtelen megnövekedett angol nyelvoktatási boomnak magyarázata az, hogy a globalizáció egyre növekvő nyomása és a vállalatok jelentős részének átszervezése megnövelte sok vállalatnál az angol nyelv mindennapi használatának jelentőségét. Ennek jó példája, hogy Japán egyik legnagyobb vállalata a Nissan, fuzionált a Renault-val, és a gyár japán és francia dolgozóinak nem maradt más választása, minthogy alkalmazkodjon ahhoz a konzorciumi döntéshez, hogy a vállalat hivatalos nyelve az angol és a japán legyen. Ennek következményeként több tízezer japán és francia dolgozónak kellett letennie a TOEIC angol nyelvi munkahelyi alapvizsgát, és furcsának látszó módon nem a japánoknak kellett valamennyire megtanulni franciául. Itt kell megjegyeznünk, hogy Ázsia „tigrisországai”, beleértve Japánt is, az angol – praktikus okokból – látványosan kezdi kiszorítani a franciát, a németről nem is beszélve. Ugyanakkor előretörően van a kínai, indiai és a koreai nyelv, de ezektől alig marad el az indonéz és a thaiföldi. „Indiai nyelvnek” az indo-európai hindi nyelv számít, amelyet a több mint egymilliárd lakosú szubkontinens 75 százaléka beszél, tehát 750 millió ember, alig kevesebb, mint Európa lakossága. Furcsa, nem? A mennyiség azonban nem egyenlő a minőséggel. Az történt ugyanis, hogy a néhány évvel ezelőtt végrehajtott TOEIC teszten a japán vizsgázók érték el nemzetközi összehasonlításban a legalacsonyabb pontszámot, 451-et. Tizenhét ország közül, ott, ahol ezt a munkahelyi nyelvtudás-mérést alkalmazzák – beleértve Mongóliát is – a legalacsonyabbat. Ráadásul a TOEIC csak két komponensből áll, szövegfordításból és az angol nyelvi beszéd hallgatásából és annak megértéséből. Tehát a multinacionális vállalatnál dolgozó japánok éppen csak hogy megfeleltek a passzív nyelvtudás követelményeinek, mert a beszéd-készséget nem is mérték. A kudarc számos problémát vetett fel. Az egyik az, hogy a TOEIC nem alkalmas a beszéd-készség felmérésére. Márpedig az angol nyelvű beszéd-készség legalább olyan fontos, mint az írásbeli szöveg fordítani tudása és a hallott szöveg megértése. A munkahelyi menedzsmentnek ugyanis nélkülözhetetlen eszköze az elfogadható tárgyalási készség minden szinten, az anyaországban és a külföldi leányvállalatoknál egyaránt. Ennek eredményeként most bevezetésre kerül a TOEIC kiegészítése: az úgynevezett Language Proficiency Interview-val, vagyis az angol nyelvű beszéd-készség mérésével, amelynek formája egy 20-30 perces beszélgetés a jelölttel. Mindez természetesen a nyelvviskolák, nyelvtanfolyamok módszertani

megújítását is szükségessé teszi, nagyobb súlyt helyezve a beszédgyakorlatokra, különös gonddal a japán nyelv sajátos artikulációs bázisára.

A másik fontos tanulsága és következménye a helyzetfelmérésnek a szaknyelvi angol nyelvtudás fontossága és annak fokozatos bevezetése: az „English for Specific Purposes (ESP)”, a speciális célú angol nyelvtudás. Nem elégséges ugyanis, bár fontos, a hétköznapi társalgási készség alapszinten történő elsajátítása, hanem legalább ugyanilyen szinten szükséges az egyes szakmához kapcsolódó professzionális nyelvtudás kezdő és közép és felsőfokú szinten történő birtoklása. Kedvező körülmény, hogy ebben a tanulók nagymértékben motiválva vannak, ugyanakkor nehézséget jelent a szakképző intézményeknek. Így többek között beszélhetünk orvosi, jogi, menedzsment, pénzügyi, oktatási (andragógiai), kettős könyvviteli, építőipari, stb. szaknyelvről. A globalizációnak és a technológiai fejlődésnek ez természetes velejárója, amelyre a japán oktatási, felsőoktatási és felnőttoktatási szakemberek egyre nagyobb gondot fordítanak, beleértve az egyes szakmához kapcsolódó szókinckészlet és kifejezési fordulatok megtanulását is, a vonatkozó szóbeli és írásos kommunikáció és párbeszéd részeként.

Az angol nyelvű társas érintkezés fejlesztése

Ezen a japán társadalompolitikusok, pedagógusok és szociológusok a multikulturális és mindennapi társaskapcsolatok kiterjesztését és fejlesztését segítő angol nyelvtudást értik, amely legalább olyan fontos, mint a gazdasági és személyes érdekeket szolgáló kommunikációs eszköz birtoklása. A hétköznapi angol ismeretét az országban a hosszabb vagy rövidebb ideig ott tartózkodó többszáz ezer ázsiai, amerikai és európai diák, szakember, tudós és munkavállaló teszi nélkülözhetetlenné. Ugyanilyen fontos ez az országban megforduló többmillió külföldi turista és az öt földrész minden táján megtalálható ugyanennyi japán világjáró csoport emberibb, személyiséget gazdagító, a népek barátságát jobban elősegítő látogatása érdekében is. Kissé modorosan „kultúrantropológiai” angolnak is nevezhetnénk ezt a hétköznapisághoz közel álló, közösség-kialakító és -formáló angol nyelvtudást, amelyre képezni leginkább a több mint százezer kominkan, a japán művelődési otthonok hivatottak. A közművelődésnek ez az intézménye községben és városban, városi

kerületben egyaránt megtalálható, és többek között hosszabb-rövidebb tanfolyamokat is rendeznek az ilyenfajta angolból, az igényeknek megfelelően. Tanáraik a helyi iskolák szakos nevelőiből vagy a szülői munkaközösségek angolul tudó tagjaiból verbuválódnak. Nagymértékben támaszkodnak önkéntesekre is, akik már eljutottak középfokra vagy felsőfokra, és szívesen megosztanák tudásukat másokkal. „Volunteers wanted!” – önkénteseket keresünk a jelszó, amelyre szívesen jelentkeznek azok a fiatal vagy idős helybeliek, akik kötetlen formában, a személyre szóló igényeket kielégítve, megosztanák angoltudásukat lakótársaikkal, ismerőseikkel. Akik már tudnak valamennyire angolul, azok számára a kominkanok angol társalgási összejöveteleket szerveznek, hogy a résztvevők egymást javítva, kiegészítve fejlesszék angol nyelvtudásukat. Nem a „King English”-t beszéljük, de annyira viszik, hogy tudnak szót érteni az indiai szomszédoddal, a kínai turistával. Több helyen nevet is adnak ezeknek az összejöveteleknek, például „Angol Szalon” (English Saloon) vagy „Angol nyelvű pirított kenyér mester klub” (English Speeches Toast Master Club), ahol teázás vagy kávézás mellett beszélgetnek arról, hogy ki, mit főzött, esetleg angol ételeket, pudingot is készítenek (nb. minden kominkanban van konyha). A hangsúly a gátlásmentes beszélgetésre való bátorításon van. Az öntevékeny nyelvtanulásnak az előbbieken bemutatott formáját a nagy tekintélyű, a „Nyelvoktatás Japán Szövetsége” (The Japan Association for Language Teaching, röv. JALT) segíti, módszertani tanácsokkal látja el. A JALT-nak 3000 tagszervezete van szerte az országban, havi folyóirata a Nyelvtanár (Language Teacher) és félévenként jelenteti meg tudományos lapját a „JALT Journal”-t. Szakcsoportjai a „Special Interest Group”-ok, amelyek a nyelvoktatás különböző kérdéseit vitatják meg, és esetenként vizsgálódásaik eredményeit, a konferenciáik tanulságait kiadványokban is megjelentetik.

Összegezés

Japánban az anyanyelvi oktatás igen elmélyült, és iskoláskorban a szülők és az iskolák együttműködésére épül. Az iskolai anyanyelvi oktatást minisztériumi irányelv szabályozza. Példaértékű az anyanyelvi tudatosság, melyet helyi egyesületek, közösségek támogatnak. Napjainkban Japánban a társadalom minden rétegére kiható angol nyelvoktatási fellendülés van folyamatban. Ennek kettős célja van. Egyfelől eleget tenni a globalizáció és a

technikai fejlődés által támasztott angol nyelvi követelményeknek. Másfelől kompenzálni az angol nyelvoktatás gyöngye hatékonyságát. A cél az, hogy viszonylag rövid idő belül a második hivatalos munkanyelv az angol legyen.

A nyelvtanulást már óvodáskorban el kell kezdeni. A közoktatásban és a felsőfokú oktatásban nagyobb helyet kell kapnia a beszédkészség fejlesztésének. Sokkal több anyanyelvi tanárra van szükség és nagyobb arányú lehetőséget kell biztosítani, hogy a fiatalok az anyanyelvi országokban szerezhessenek életszerű, idegen környezetben elsajátított nyelvtudást. Ennek értelmében meg kell reformálni az iskolai nyelvoktatást. A gigantikus méretű munkahelyi angol nyelvoktatás nem hozta meg a kívánt eredményt. A TOEIC teszteken a japán tanulók gyöngye teljesítményeket értek el. A munkahelyi angol nyelvoktatást is beszédközpontúvá kell tenni. Ennek értelmében ki kell egészíteni a TOEIC-et, és ilyen irányba kell fejleszteni a képzést. Az általános, beszédre orientált angol nyelvoktatásnak ki kell egészülnie a szakmai angol bevezetésének, amelynek le kell vonni képzési követelményeit.

A szabadidős angol nyelvoktatást az ország állandóan változó multinacionális jellege és a milliós méretű bel- és külföldi turizmus teszi hangsúlyozottá. A nyelvtudás nagymértékben elősegíti a népek közötti barátság elmélyítését. A közösségi alapokon nyugvó nyelvoktatásban megkülönböztetett szerepe van a kominkanoknak, a japán művelődési otthonoknak, amelyek részben önkéntes alapon adnak lehetőséget a klubszerű nyelvtanulásnak. A non-formális nyelvtanulásnak ezt a formáját a Nyelvoktatás Japán Szövetsége segíti (JALT). Az angol nyelvoktatás japán példájából milyen tanulságot vonhatunk le magunk számára? Sok tekintetben hasonló problémákkal küzdünk. Az egész életen át tartó tanulást jobban át kell hatnia az nyelvtanulásnak. Több külföldi tanulásra van szükség. Nagyobb súlyt kell helyezni a beszédközpontúságra. A szakmai angol nyelvoktatást tudatosabban kell fejleszteni. A művelődési házaknak jobban ki kell venni részüket a szabadidős nyelvoktatásból.

Források

Harangi László: Kominkan. A japán művelődési otthon. *SZÍN. A Magyar Művelődési Intézet és Képzőművészeti Lektorátus folyóirata*. 2009. február, 58-75 p.

Harangi László: *Háromhetes előadói körút Japánban* („A japán-magyar interkulturalizmus historikumá”) alkalmával szerzett, kominkanokkal kapcsolatos tapasztalatok, megfigyelések és készült interjúk, 1981-ben.

Improvement of Japanese language abilities. In *Strategy of Foreign Language Education*. Tokyo. 2003, 1-2. p. On-line: <http://www.mext.go.jp/english/topics/03072801.htm>

Japan Association for Language Teaching. JALT. On-line: <http://jalt.org/main/home>

John de Boer – Daniel P. Dolan – Takahiro Miyao: *Re-Thinking English Education in Japan*. Japanese Institute of Global Communication. 2001. Tokyo. 3 p.

Regarding the Establishment of an Action Plan to Cultivate „Japanese with English Abilities”. Ministry of Education, Culture, Sports, Science and Technology. 2005. Tokyo. 14 p.

Satoshi Hashimoto: *Foreign Language Education in Japan. A Japanese Perspective*. Council of Europe, Strassburg. 2004, 12 p.

